

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Somnia clara, obscura, iucunda, meticolosaq[ue] inducere. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

*Hominem reddere, vt sibi persuaderet in
auem mutari*

quamcunque, vel animal, & insanias ad libitum produ-
cebat: nam potionato quodam medicamento, nunc
videbatur ipsum se in piscem mutatum, atq; iactis brachij
in solo natabat, & nunc resilere, nunc verò submergi
videbatur, alterum verò in anserem conuersum, &
ore herbas conuellebat, ac dentibus terram percutie-
bat, vt anser, nunc verò canebat, nitebaturque alas mou-
ere. Hoc autem faciebat supra dictis plantis, nec ab his
hyosciamum secludebat, extractis per sua menstrua ef-
fentijs, admiscebatque ijs, de eorum artibus, corde, ce-
rebro, & alijs. Memini dum illa iuuenis experiret in
contubernalibus, eorum insania versabatur circa ea,
quæ prius comederant, & ex cibi qualitate imagines
obuersabantur. Vnus qui bouinam carnem multam
ingurgitauerat, non nisi boues in imaginibus obuer-
santes videbat, ab eis cornibus impeti, & alia eiusmodi.
Potionato etiam quodam medicamento vir in terra
proicitur, atq; vt submersurus brachia & pedes moue-
bat, nitebaturque se à morte eripere: vbi autem vis me-
dicamenti obsolescit, quasi qui è mari euaserit, naufragus
capillum & vestimenta comprimere, vt inde aquam
exprimeret, anhelabatque quasi maximo sui la-
bore à maximo periculo euasisset, hæc & complura visus
iucundiora faciet curiosus inuestigator: sat fuerit mo-
dum attigisse.

Somnia clara, obscura, incunda, meticulosaq; inducere.

C A P. III.

NUNC quomodo insomnia læta, vel tristia, & vera
induci possint, doce: et tentabimus. Sed vt rem cer-
tius efficere sciamus, non obfuerit causas prius cogno-
scere. Cibus ex concoctione (quod pro explorato habe-
ri debet) tabescit, & in vaporem soluitur, quem, calidi-
tate iuncta, in leue desciscere par est, quumque natura
in sublime feratur, aliquatenus attolli, & in cerebrum
per venas redundare, vbi cerebrum perpetuo obrigeno
frigore,

frigore, ad instar nubium generationis, vt in maiori mundo visitur, fit humificum, & nebulasit: sic intus stina reciprocatione denuo ad corda fertur, principis sensus domicilium: interim caput opplet, grauedinosum reddit, vt profundo demergatur somno. Vnde imagines descendentes, aliorum vaporum occursum, interpolantur, vt præposteræ, monstruosæq; videantur, idque in noctis conticinio. Si verò in matutino, vbi excrementicius, fæculentusq; sanguis à puro & frugi discretus, & ipse refrixit, & deserbuit, meracæ obsolutæq; visiones demonstrantur, & gratæ. Non ergo irrationabile duximus, quum in modo defato tumefacta potu virtus sopita langueat, tum ex natura edulij vapores attolluntur, tum ex ijs, quæ corpore abundant, in somno exultari, & immoderate iactari, vt diuersa incendia, tenebræ, grandinæ, putredinæ ex flaua, atraq; bili, frigido, putridoque humore. Sic aliquem trucidari, vel imple cruentari, sanguinis abundantiam habere, in modo temperie eiusdem præfiguram elici posse, Hippocrati & Galenò placet: vnde eibis vescentes flatuosos, eorum vt salebrosæ imagines, monstruosæque, quæ itidem attolluntur, si tenuis, modicæq; exhalationis, gratis animam exhilarant simulacris. Sic etiam extrinsecus applicando simplicia, secum illius rei phanasmata infecta sensuum principi deferunt. Arterix enim nostri corporis, inquit Galenus, ad se intus quodcunque trahunt, proximè circumdant eas, dum continuo dilatantur. Confert & iecur perungere: nam à ventriculo sursum euaporando permeat sanguis ad iecur, à iecinore ad cor subito: sic reciprocantes tinguntur vapores, eiusdem coloris imagines referentes. Vt non minus peruisiles, quam soporantes lætemur, en

Somnia hilaria excitandi ratio.

Cœne summo, quum cubitum pergitur, si mandimus melissophylon, quam alij citraginem vocant, consopiti varijs illudimur imaginibus, quibus lætiores non percuperet animus, agros, viridaria, arbores, flores, prata, ac denique terram omnem in virorem con-

uerfam, vmbrosis operculis opacatam, ac deniq; oculos circumlustrando, vernat vndiq; mundus, & arridet. Facit eosdem buglosson, ac feliolæ, populneæ frondesidem operantur, vnde vnguentum populneum his succedit. At si quærimus

Somnia obscura & tumultuosa,

Fabas edimus, & ideo à Pythagoreis abominatur, quod talia pariant insomnia. Phaseli, quos præcipuè smilaces hortenses vocant, tales pariunt; lentes, cæpe, allia, potra, sic smilax leuis, doryenium, picnocomum, vinum rubrum nouum, hæc insomnia ingerunt, in quibus phantasmata deluxata, laceffita, tortuosa, & turbida. Sic per æra delatus, maria, fluentaq; transnatate videbit, calus, mortem, tempestatū sæuitiam, imbres decidere, & nubilos dies videre, Solis fulgorem infuscari, cœlum hylmare, ac non nisi meticulosa omnia demonstrari. Sic prædicta loca illinēdo fuligine, vel omni adusto, oleoq; (quod ideo addimus, vt penetrandi vim medicamentum adsciscat) ignes, incendia, fulgetra, coruscationes, & omnia tenebris inuoluta. Hæc sufficere videntur, quia quomodo vera fieri possint libro Phytognomoniorum declarauimus.

Aliqua ad oculos præstantissima remedia.

C A P. IV.

QVVM oculis olim nos laboremus, & iam visus vsu priuati, & à præstantissimis Medicis habitis derelicti, accessit empyricus quidam, qui aquam hanc oculis imponendo, eodem die, ne dicam hora, sanitati restituit. Muneribus, precibus, dolo, ære nacti sumus secretum. Hic tradere non pigebit, vt quisque ex voto vi possit. Vfus ad inflammationes, lippitudines, nebulas, fistulas, & huiusmodi, & si non eodem, altero saltem die per sanat. Si omnes, quos integre sanitati restituerimus, recensere velimus, nimis prolixiores essemus. Sumitur igitur vini græci vulgò dicti phialas duas rosarum albarum aquæ distillatæ scilicet libram, aquæ chelidonie vncias binas, sceniculorum, euphragie, & rute tantundem, tutiæ sexcunciam, garyophyllorum indicorum tantundem.